

Lars Gudmund Hansen: Børn med firkantede øjne - børn lærer at kommunikere gennem AV-medier. Udgivet af forsøgsafdelingen Københavns Kommunale Skolevæsen. 1988. 123 s. (lyd og videobånd medfølger, men har ikke været fremsendt til anmeldelse).

Anmeldt af: Liselotte Schlægelberger, lærer ved Skærring Skole.

For en lærer i den samordnede indskoling, er det her en væsentlig forsøgsrapport - på flere måder. PINK OG PÅTRÆNGENDE! Rapporter ender ofte på en hylde uden at blive brugt. Det vil ikke ske med denne rapport. Dens omsalg er så flot og skrigende, at det netop er den rapport man får øje på blandt mange andre rapporter om samme emne.

Men det helt centrale er selvfølgelig, at den rummer en ganske fremragende beskrivelse af et forsøgsprojekt med medieundervisning i de første 3 skoleår, altså fra 1. - 3. klasse. Arbejdet med billed- og lydmedier på dette niveau i skolen har ikke været beskrevet systematisk tidligere, det skal dog bemærkes, at rapporten "Børn og medier", udgivet af Skolepsykologisk Rådgivning, Roskilde Kommune, 1987, har et læseplansforslag for medieundervisning, som også omfatter skolestarten.

Det er for mig at se vigtigt, at børnenes billedsprog udvikles netop i denne fase, hvor børnene er så tæt på deres " eget " billedsprog, før dette billedsprog " ødelægges " af det fotografiske billedes konformitet og normdannelse.

Netop koblingen fra børnenes " eget " billedsprog til mediernes billedsprog

er mediepedagogisk set en flaskehals - men lykkes processen, så kan det til gengæld danne grundlag for en kontinuerlig og kritisk orienteret medieundervisning i resten af skoleforløbet. Vel at mærke en undervisning, der i sig selv indeholder en grundlæggende motivation, fordi medierne er spændende stof i det hele taget.

Forsøgsrapporten kalder sig en HÅNDBOG - og er det. Den er formuleret i et klart og koncist sprog, som direkte henvender sig til læreren. Den er behageligt fri for det specielle forsøgsrapportsprog, den rummer i stedet en lang række beskrivelser metodisk og praktisk af, hvad man kan gøre i en undervisningssituation i de mindste klasser.

Derfor er der også grund til at tro, at med denne rapport som hjælpemiddel, vil der være grundlag for netop at lave en mediepedagogisk fornyelse af undervisningen i billed- og lydmedier, både analytisk og praktisk.

At der er behov for undervisning i billed- og lydmedierne kan alle med tilknytning til folkeskolen gå ind for. Men debatten blandt lærere har meget ofte været om, hvilke fag der skal varetage en sådan undervisning. Det har der været holdt utallige kurser og møder om, og der har været skrevet masser af artikler om dette emne. Og i den tid har vi fået alle de " frygtede " TV-kanaler, og det har været op til den enkelte underviser at gøre noget - afhængig af interesse og nok især indsigt på området. Men med denne forsøgsrapport søges tingene sat på plads.

Forsøget, som har fundet sted på Enghave Plads Skole i København, er gennemført i fagene dansk, orientering, formning, kristendoms-kundskab, idræt, musik - ja, stort set i alle skolens fag. Forsøget peger altså på, at medieundervisningen bør tilrettelægges af klas-

selæreren - på dette alderstrin - og inddrage de øvrige fag - alt afhængig af det emne, der behandles.

Det er vigtigt at understrege, at den tværfaglige basis for medieundervisningen efter min mening er indlysende rigtig. Den tidlige tværfaglige medieundervisning kan så i det senere skoleforløb danne grundlag for et MEDIEFAG, som kan formuleres om et "tværfag", dvs. et fag, der henter sin fagforståelse med delvis grundlag i en række af skolens andre fag.

Indholdet i rapporten er da også en metodisk udvikling af en række tværfaglige undervisningsforløb. Forskellige fag og fagmetoder kobles sammen med forståelsen af mediernes sprog og æstetik. Arbejdet organiseres på forskellige måder, især synes "få-lærer-princippet" spændende, men besværligt - især hvis ikke alle lærere har kendskab til medierne!

Indholdet er vel sådan set ikke i sig selv nyt. Der er analyse af "stillebilledet", der er oplæg til arbejde med en TV-avis, serier, eventyrfilm, filmatiseringer af bøger osv. Der er oplæg til analyse af billedmediernes kommunikationsformer, og der er først og fremmest gode oplæg til praktisk produktion. Det er altså noget, som er set før i undervisningen på de ældste klassetrin. Det afgørende nye er, at her er det transformeret til brugbar medieundervisning på et helt andet niveau.

Og målet med undervisningen ud fra forsøgsrapporten er ikke kun viden og færdigheder til brug i informations-samfundet. Det er i meget høj grad også at udvikle elevernes følelsesmæssige og sociale oplevelser i forbindelse med medierne, og dermed danne et grundlag for en senere videreudvikling frem mod at blive en kritisk mediebruger fremfor en passiv mediemodtager. Et videre perspektiv fører over til en erfaringspædagogisk synsvinkel, hvor det også gælder om at bruge medierne i elevernes egenproduktion - og dermed til en udvikling af

børnenes "eget" billedsprog - men nu i en mediemæssig æstetik.

Undervisningen er i den praksis, der beskrives i rapporten tilrettelagt således at der tages udgangspunkt i børnenes forbrug af billeder. Dernæst er der beskrevet forskellige praksisforløb i en progression fra det faste billede via et hørespilsforløb til produktiv film/TV, således at de forskellige teknikker også gennemprøves.

Da jeg selv har et rimeligt kendskab til det tekniske apparatur, metoder og produktionsforløb, og har afprøvet det i valgfaget Filmkundskab samt i undervisningsforløb på 8.-10. skoleår, er det allermest spændende afsnit i rapporten for mig afsnittet om, hvordan man inddrager forældrene i medieundervisningen. Lars Gudmund Hansens samarbejde med forældrene om børnenes forbrug af billeder hjemme er et godt og brugbart grundlag for netop dette svære punkt i undervisningen. Han formår at udarbejde et spørgeskema og få forældrene til at udfylde det - uden at det opfattes som værende et indgreb i privatsfæren. Det er en anden måde at bringe emner ind i medieundervisningen på, og her er oplagt stof til mindst et par gode forældrearrangementer. Jeg glæder mig til at turde bruge arbejdsmetoden i min kommende 2. klasse.

Mogens Hansen og Ole Ravn:
Massekommunikation 1-3.
Funktion og historie, kr. 55,-
56 s.
De trykte medier, kr. 88,-
120 s.
Film, video, radio og TV, kr.
88,-, 116 s.
Systime 1988.

Anmeldt af: Torben Lassen og
Ivar Lærkesen, adjunkter ved
Bornholms Amtsgymnasium.

Med Hansen og Ravns trebindsserie kommer man vidt omkring i massekommunikationsområdet. Første bind leverer en generel bestemmelse. Andet bind handler om den trykte presse, tredje bind om de elektroniske medier, behandlet så hvert afsnit får både en historisk og en aktuel dimension. Serien lægger sig dermed tæt op ad den ny gymnasiebekendtgørelses beskrivelse af danskfagets massekommunikationsundervisning. Selv beskriver forfatterne bogens formål således: "at dække et fagligt og pædagogisk behov for et enkelt sted at have samlet så mange konkrete oplysninger som overhovedet muligt om de forskellige massemedier i vores hverdag". Det kunne tyde på, at bogen skal opfattes som en håndbog til biblioteksbrug. Men forfatterne kalder deres arbejde en grundbogsserie, hvilket er noget mere end en håndbog. En nærmere bestemmelse af målgruppe og anvendelsesmåde savnes altså.

I seriens første bind gives der en definition på, hvad massekommunikation er, ligesom læseren føres ind i offentlighedsteorien. Dette forekommer dog nærmest at være en gold tribut til et iøvrigt rimeligt teori-krav. Teorien anvendes nemlig kun meget indirekte senere i bogen. Man får en gennemgang af mediernes funktion

uden at afsnittet dog giver noget særligt godt indtryk af mulighederne i emnet. Dertil kommer, at bogen ingen steder opstiller teorier om meningsdannelse, påvirkning eller nyhedsvurdering. Eleverne udsættes dermed ikke for en sammenhængende teoretisk argumentation, som kan "skærpe elevernes oplevelsesevne og kritiske indsigt" for at citere bekendtgørelsesafsnittet om massekommunikation. Bindet omfatter dog også et afsnit om massekommunikationens historie, der giver et ganske godt overblik og således er et eksempel på et afsnit, som med udbytte vil kunne anvendes til orienterende baggrundslæsning.

Bindet om den trykte presse lægger naturligt nok vægten på dagspressen, ugepressen og bøgerne. Men det er relevant, når også distriktspressen og fag- og tidsskriftspresen tages op til behandling.

I afsnittet om dagspressen tager forfatterne avisoplagenes sammensætning og dagspressens historie op. Alt dette er for så vidt ikke uinteressant. Men der er en tendens til, at det hele drukner i statistik og lidet epokegørende konklusioner. Naturligvis kan det være interessant at kende til firebladsystemet og dets afvikling; men flere indfaldsvinkler end en enkelt henvisning til oplagsspiralen ville være på sin plads.

En særlig plads i hele bogen indtager afsnittet om bøger og hæfter. Det er velgennearbejdet, opstiller overskuelige litteratursociologiske modeller og indeholder et interessant afsnit om de konsekvenser 80'ernes forskydning fra den offentlige til den private sektor får for bogmarkedet. Også dette afsnit indeholder en historisk del. Altsammen er læservenligt og undervisningsrelevant.

I det tredje bind om billedmedierne gøres der et godt forsøg på at indkredse og beskrive produktion/